

Whitepaper

Wet toezicht en bestuur rechtspersonen

Belangrijk nieuws voor verenigingen en stichtingen en hun besturen. De Eerste Kamer heeft de **Wet toezicht en bestuur rechtspersonen** per 10 november 2020 aangenomen. Daarnaast is sinds 27 september 2020 **registratie in het UBO-register** verplicht.

In deze juridische update bespreken we beide ontwikkelingen. Uiteraard staan de advocaten van Höcker voor u klaar om verdere vragen te beantwoorden, met u te beoordelen of de statuten en reglementen wijziging behoeven, of u te assisteren bij het bepalen en registreren van UBO's.

I. De Wet toezicht en bestuur rechtspersonen

Voor verenigingen en stichtingen verandert de nieuwe wet enkele aspecten van het bestuur en toezicht. Ook verduidelijkt de wet de taken en bevoegdheden van bestuurders en commissarissen. Er wordt vastgelegd dat zij 'bij de vervulling van hun taak het belang van de rechtspersoon en de met haar verbonden onderneming of organisatie in acht te nemen hebben'. Ook andere zaken die voor een BV al bij wet waren geregeld, krijgen voor de vereniging en de stichting een wettelijke basis. Naar verwachting treedt de wet op 1 januari 2021 in werking.

Tegenstrijdig belang van bestuurders en commissarissen

De nieuwe wet bepaalt dat een bestuurder of commissaris in geval van tegenstrijdig belang niet aan de beraadslaging en de besluitvorming deelneemt. Als geen bestuursbesluit kan worden genomen, neemt de Raad van Commissarissen (RvC) dat. Als er geen RvC is, of een commissaris een tegenstrijdig belang heeft, dan neemt bij een vereniging de algemene ledenvergadering het besluit. Bij een stichting neemt het bestuur c.q. de RvC alsnog zelf het besluit, maar de overwegingen die daaraan ten grondslag liggen moeten in dat geval schriftelijk worden vastgelegd. Statutair kan een andere regeling worden getroffen.

Wettelijke grondslag voor instelling van een toezichthoudend orgaan en one tier board

De mogelijkheid om een RvC in te stellen krijgt een wettelijke basis. Daarnaast wordt het mogelijk een 'one tier board' te hanteren: in zo'n bestuur zitten zowel uitvoerende als niet uitvoerende bestuurders, zonder afzonderlijk toezichthoudend orgaan.

Aansprakelijkheid in geval van faillissement

Bestuurders en commissarissen van een vereniging of stichting kunnen hoofdelijk aansprakelijk zijn tegenover de boedel voor het tekort in een faillissement. Dit geldt alleen als de betrokkenen hun taak 'kennelijk onbehoorlijk' hebben vervuld en aannemelijk is dat deze onbehoorlijke taakvervulling een belangrijke oorzaak is van het faillissement. Wanneer sprake is van onzorgvuldig boekhouden of niet tijdig deponeren van jaarstukken bij de Kamer van Koophandel acht de wet vaststaan dat de bestuurstaak 'kennelijk onbehoorlijk' is vervuld en aannemelijk dat deze onbehoorlijke taakvervulling een belangrijke oorzaak is van het faillissement. Om aan aansprakelijkheid te ontkomen dienen de aangesprokenen dan aannemelijk te maken dat andere feiten of omstandigheden een belangrijke oorzaak van het faillissement zijn geweest.

Ontslaggronden bestuurders en commissarissen stichting

Onder de huidige wet was het bij een stichting lastig om slecht functionerende bestuurders en commissarissen te ontslaan. Op grond van de nieuwe wet kan een bestuurder of commissaris op verzoek van een belanghebbende of van het OM worden ontslagen wegens het verwaarlozen van zijn taak, wegens andere gewichtige redenen of wegens het niet voldoen aan een bevel van de voorzieningenrechter om inlichtingen verstrekken. Ook kan een bestuurder of commissaris worden ontslagen indien zich een ingrijpende wijziging van omstandigheden voordoet.

II. Het UBO-register

De Europese Vierde anti-witwasrichtlijn dient te voorkomen dat het financiële stelsel wordt misbruikt voor witwassen en financiering van terrorisme. In dat licht zijn Nederlandse rechtspersonen, waaronder verenigingen en stichtingen, sinds 27 september 2020 verplicht om hun 'uiteindelijk belanghebbenden' of 'ultimate beneficial owners' (UBO) te registreren. Het register wordt beheerd door de Kamer van Koophandel.

Wie of wat zijn UBO's?

Een UBO is altijd een persoon. Het gaat om iedereen die (i) meer dan 25% van de aandelen houdt of stemrecht heeft; (ii) meer dan 25% van het economisch belang houdt; of (iii) feitelijke zeggenschap heeft. Kwalificeert niemand als UBO, dan moet een statutair bestuurder of vennoot (niet zijnde een commanditair vennoot) als "pseudo-UBO" worden geregistreerd.

Instellingen als banken, advocaten en notarissen hebben op grond van de Wet ter voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme (Wwft) overigens al jarenlang een eigen verplichting om UBO's te identificeren wanneer ze bepaalde opdrachten aannemen.

Moet ik meewerken aan registratie?

Alle vennootschappen en juridische entiteiten die verplicht zijn om zich in het (gewone) handelsregister in te schrijven, moeten ook hun UBO's registreren. Hieronder vallen dus ook alle stichtingen en verenigingen, behalve informele verenigingen die geen onderneming drijven en VvE's (verenigingen van eigenaars).

De UBO's zelf hebben een 'meewerkplicht'. De UBO dient aan de juridische entiteit alle informatie te verschaffen die van belang is om aan de registratieverplichting te voldoen.

Voor de eerder genoemde Wwft-instellingen, zoals advocaten, geldt een 'terugmeldplicht'. Zij moeten (actief) onjuiste of onvolledige UBO-informatie melden bij de Kamer van Koophandel.

Wat moet er geregistreerd worden?

In het UBO-register wordt opgenomen: i) het burgerservicenummer, ii) het fiscaal identificatienummer, iii) naam, geboortemaand en geboortejahr, nationaliteit en woonstaat, iv) geboortedag, geboorteplaats, geboorteland en woonadres; v) de aard van het door de uiteindelijk belanghebbende gehouden economische belang en de omvang van dit belang. Verder worden de documenten op grond waarvan de bovenstaande gegevens zijn geverifieerd gedeponereerd. In het register kan persoonlijke informatie worden afgeschermd; gegevens over de aard en omvang van het economisch belang blijven echter altijd openbaar.

Bijzonder eigen register bij stichtingen

Bij een stichting kwalificeert een persoon die méér dan 25 procent van het voor uitkering vatbare bedrag in een boekjaar ontvangt als UBO. Het bestuur van een stichting dient echter een apart register bij te houden met personen aan wie een uitkering is gedaan van *minder* dan 25 procent. Namen, adressen, bedrag en datum van de uitkering moeten worden geregistreerd.

Marnix van den Bergh

E: vandenbergh@hocker.nl

M: 06 – 24227683

Janneke Popma

popma@hocker.nl

M: 06 - 12427491